СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Суспільна пам'ять та історична політика в Україні і світі»

Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	Соціальна антропологія
Тривалість викладання	
Заняття:	
Лекції	3 години на тиждень
Практичні заняття	1 година на тиждень
Мова викладання	Українська
Кафедра, що викладає	Історії та політичної теорії

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої світи
Онлайн-консультації: електронна пошта

Голубчик Ганна Данилівна
Посада: доцент кафедри історії та політичної теорії
Вчений ступінь: кандидат історичних наук
Вчене звання: доцент

Персональна сторінка:
https://account.activedirectory.windowsazure.com/r#/profile

E-mail: Holubchyk.H.D@nmu.one
Кабінет: 1/63

1. Анотація курсу

Курс орієнтований на ознайомлення студентів освітньої програми «Соціальна антропологія» з особливостями функціонування суспільної пам’яті як окремого від історії як академічної науки суспільного феномену та основи, на яку спирається історична політика держав світу і України. В курсі вивчається становлення наукового дослідження та основні сучасні наукові підходи до феномену суспільної пам’яті, а також – практичні потреби управління суспільством, які вирішує історична політика.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – вивчення наукових підходів до суспільної пам’яті як частини суспільної свідомості, а також особливостей їх практичного використання в історичній політиці держав.

Завдання курсу:

– надання базових знань з основ формування і розвитку суспільної пам’яті в українському суспільстві;

– надання комплексу знань, формування умінь і навичок щодо впровадження політики пам’яті в українській державі.

– вивчення основних закономірностей процесів суспільної пам’яті як складової суспільної свідомості.

– набуття умінь і навичок конструктивного підходу до суспільної пам’яті як чинника державотворення, націєтворення і консолідації українського суспільства.

3. Результати навчання

– аргументовано відрізняти історію як академічну науку та суспільну пам’ять як суспільне явище;

– знати особливості процесів суспільної пам’яті як частини суспільної свідомості;

– знати основні засади вироблення та реалізації історичної політики держави;

– знати практичний досвід вироблення та реалізації історичної політики в світі;

– вміти застосовувати отримані знання у аналізі сучасних політичних процесів в незалежній Україні;

– визначати результати впровадження історичної політики, аналізувати її наслідки та виробляти напрями її удосконалення.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ

1. Теоретико-методологічні засади дисципліни.
2. Суспільна пам’ять в історичній політиці.
3. Вітчизняний досвід вироблення і реалізації історичної політики.
4. Зарубіжні підходи до вироблення історичної політики.
5. Напрями удосконалення історичної політики в Україні.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1.Складові пам’яті: пам’ять української діаспори, поліетнічна складова та регіональна специфіка суспільної пам’яті сучасних українців.
2.Суспільна пам’ять України в процесах дерадянізації.
3. Політика пам’яті і політика забування: травматичний досвід минулого.
4. Державний дисконтинуітет України та процеси суспільної пам’яті.
5. Суспільна пам’ять та ідентифікаційні практики сьогодення.
6. Полюси суспільної пам’яті: тріумф і травма.
7. Роль громадянського суспільства у формуванні суспільної пам’яті.
8. Канали формування суспільної пам’яті: сімейна пам’ять, усна історія, «мережева» пам’ять.
9. Зв'язок історичної та інформаційної, освітньої, культурної політик держави.
10. Ретроспективний аналіз історичної політики.
11. Нормативно-законодавчі засади історичної політики.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на office 365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів. Поточна успішність складається з оцінок за виконання індивідуальних завдань та участі у практичних заняттях. За кожний вид діяльності нараховуються по 10 рейтингових балів (10 завдань по 10 балів). Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Іспит відбувається у формі письмового заліку, білети для підсумкового контролю включають 50 тестових запитань. Максимальна кількість балів за іспит: 100
Індивідуальні завдання та участь у семінарах	Максимально оцінюються у 100 балів
Поточний контроль	Складається з 11 практичних занять та 6 індивідуальних завдань.

6.3. Критерії оцінювання елементів поточного та підсумкового контролю:

Критерії оцінювання **індивідуального завдання та участі у практичному занятті** включають:

- **9-10 балів** – відповідь правильна, точна;
- **7-8 балів** – відповідь правильна, складає 80%;
- **5-6 балів** – відповідь не повна, складає 50%;
- **4-2 бали** – відповідь складає 20-40%;

– **1 бал** – відповідь неправильна повністю;
– **0 балів –** відповіді немає.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". **http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf**.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов’язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або на форум дистанційного курсу.

7.3.Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов’язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

За об’єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Суспільна пам'ять та історична політика в Україні і світі»

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Література:

1. Гриценко О. Президенти і пам’ять. Політика пам’яті президентів України (1994–2014): підґрунтя, послання, реалізація, результати. К. : К.І. С. 2017. 1136 с.
2. Гайдай О. Кам'яний гість. Ленін у Центральній Україні / Олександра Гайдай. К. : К.І.С., 2018. 280 с. URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/Haidai_Oleksandra/Kamianyi_hist_Lenin_y_Tsentralnii_Ukraini.pdf?
3. Гриценко О. Пам’ять місцевого виробництва. Трансформація символічного простору та історичної пам’яті в малих містах України / Олександр Гриценко. К.: К.І.С., 2014. 352 с.
4. Ґолька М. Суспільна пам’ять та її імпланти / Мар’ян Ґолька; пер з польськ. В. Ф. Саган; наук. ред. А.М. Киридон, С.С. Траян. К. : Ніка-Центр, 2022. 216 с.
5. Голубчик Г. Становлення Європейських моделей суспільної пам’яті: інституційно-правовий аспект / Ганна Голубчик. *Державне управління та місцеве самоврядування.* 2014. Вип. 3. С. 97-106.
6. Голубчик Г. Формування спільної пам’яті Європейського союзу / Ганна Голубчик. *Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України* : матеріали 11-ї регіон. наук.-практ. конф. 15 трав. 2014 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Д. : ДРІДУ НАДУ, 2014. С. 55-58.
7. Голубчик Г. Нормативно-правові і організаційні засади державного управління розвитком суспільної пам’яті в Україні / Ганна Голубчик. *Взаємозв’язок політики і управління : теоретичний і прикладний аспект* : матеріали круглого столу / за заг. ред. О. Б. Кірєєвої. Д. : ДРІДУ НАДУ, 2014. С. 22-24.
8. Голубчик Г. Становлення моделі суспільної пам’яті країн центральної та східної Європи / Ганна Голубчик. *Проблеми управління соціальним та гуманітарним розвитком:* матеріали VIII регіон. наук.-практ. конф. за міжнар. уч. 28 лист. 2014 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. О. Б. Кірєєвої. Д. : ДРІДУ НАДУ, 2014. С. 267 – 270.
9. Голубчик Г. Місця пам’яті українців як чинник суспільної інтеграції: архетипний підхід / Ганна Голубчик. *Публічне управління: теорія та практика.* Спец. випуск, березень 2015. С. 150-155.
10. Голубчик Г. Суспільна пам’ять і вища освіта: аспекти взаємодії / Ганна Голубчик. *Проблеми управління соціальним і гуманітарним розвитком. Державне управління освітою: виклики часу :* матеріали IX регіон. наук.-практ. конф. за міжнар. участю та круглого столу / за заг. ред. С. О. Шевченка. *Д. : ДРІДУ НАДУ, 2015. С. 312-314.*
11. Голубчик Г. Досвід країн ЄС в управлінні суспільною пам'яттю: інституційний аспект / Ганна Голубчик. *Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроаталантичного співробітництва в Україні*: матеріали 14-ї регіон. наук.-практ. конф. 18 трав. 2017 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Д. : ДРІДУ НАДУ, 2017. С. 200-203.
12. Голубчик Г. Д. Взаємодія управління і політики щодо суспільної пам’яті: концептуалізація понять в сучасній управлінській науці / Ганна Голубчик. *Взаємозв’язок політики і управління: теоретичний і прикладний аспект :* матеріали круглого столу / за заг. ред. С.О. Шевченка. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2017. С. 48-51.
13. Голубчик Г. Д. Теоретичні засади аналізу європейських політик пам'яті / Ганна Голубчик. *Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва в Україні:*

матеріали 15-ї регіон. наук.-практ. конф. 17 трав. 2018 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л.Л. Прокопенка. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2018. С. 140-141.

14. Голубчик Г. Д. Культурна спадщина і національна пам'ять як фундаментальний елемент національної безпеки України: теоретико-правовий аспект / Ганна Голубчик. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України :* матеріали XX наук.-практ. конф. 18 травня 2023 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Дніпро: НТУ ДП, 2023. С. 142-144.

15. (Де)монтаж пам'яті – Архів. Студії про пам'ять, забуття, меморіалізацію. URL : https://uamoderna.com/demontazh-pamyati/

16. Збірник матеріалів, рекомендацій і документів щодо виконання вимог Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» / М. Тахтаулова (заг. ред.), О. Богуш, С. Бутко, Л. Замай, І. Каретніков та ін. К. : Смолоскип, 2023. 42 с.

17. Кобилярчик К. Струп. Іспанія роз'ятрює рани / Катажина Кобилярчик; перекл. з польської Ю. Семенюк. Львів : Човен, 2021. 320 с.

18. Киридон А. Гетеротопії пам'яті: Теоретико-методологічні проблеми студій пам'яті. К. : Ніка-Центр, 2016. 320 с.

19. Козеллек Р. Минуле майбутнє. Про семантику історичного часу. К.: Дух і літера, 2005. 380 с.

20. Колективна пам'ять, примирення і міжнародні відносини: Колективна монографія / наук. ред. Ніколя Масловські, Анджей Шептицький; наук. ред. укр. видання А. М. Киридон, С.С. Траян; пер. з польск. В. Ф. Саган. К. : Ніка-Центр, 2023. 200 с.

21. Коннертон Пол. Як суспільства пам'ятають / Пер. з англ. С. Шліпченко. К : Ніка-Центр, 2004. 184 с.

22. Нагорна Л. П. Історична культура: концепт, інформаційний ресурс, рефлексивний потенціал. К. : ІПіЕНД, 2014. 382 с.

23. Національна та історична пам'ять: словник ключових термінів / кер. авт. кол. А. М. Киридон. К. : Пріоритети, 2013. 436 с.

24. Нора П. Теперішнє, нація, пам'ять. К. : Кліо, 2014. 272 с.

8.2. Нормативно-законодавча база:

1. Європейська свідомість та тоталітаризм : Резолюція Європейського Парламенту від 2 квіт. 2009 р. *«Права людини в Україні» : інформац. портал харків. правозахисної групи.* URL : khpg.org/index.php?id=1239204375.

2. Конституція України. URL : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80.

3. Про Голодомор 1932-1933 років в Україні : закон України від 28 лист. 2006 р. № 376-V. URL : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/376-16.

4. Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років : Закон України від 09 квіт. 2015 р. № 316-VIII. URL : zakon2.rada.gov.ua/laws/show/316-VIII.

5. Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки : Закон України від 09 квіт. 2015 р. № 317-VIII. URL : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/317-viii.

6. Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії : Закон України від 21 бер. 2023 р. № 3005-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3005-20#Text

7. Про музеї та музейну справу : закон України від 29 черв. 1995 р. № 249/95-ВР. URL : zakon2.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80.

8. Про національний архівний фонд та архівні установи : закон України від 24 груд. 1993 р. № 3814-XII. URL : zakon2.rada.gov.ua/VZhWX/laws/show/3814-12.

9. Про охорону археологічної спадщини : закон України від 18 бер. 2004 р. № 1626-IV. URL : zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1626-15.

10. Про охорону культурної спадщини : закон України від 8 черв. 2000 р. № 1805-III. URL : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1805-14.

11. Про правовий статус та вшанування пам’яті борців за незалежність України у XX столітті : Закон України від 09 квіт. 2015 р. № 314-VIII. URL : zakon2.rada.gov.ua/laws/show/314-viii.

12. Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні : закон України від 17 квіт. 1991 р. № 962-XII. URL : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/962-12.

13. Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років : Закон України від 09 квіт. 2015 № 315-VIII. URL : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/315-viii.

14. Про утворення Українського інституту національної пам’яті : постанова Кабінету Міністрів України від 31 трав. 2006 р. № 764. URL : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/764-2006-%D0%BF.

8.3. Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Українського інституту національної пам’яті. URL : http://www.memory.gov.ua/

2. Платформа європейської пам’яті та сумління / Platform of European memory and conscience. URL : http://www.memoryandconscience.eu/

3. Історія і пам’ять. Важкі питання / Проект «Historians in ua». URL : http://historians.in.ua/index.php/istoriya-i-pamyat-vazhki-pitannya